

Kyrkomötet
Motion 2015:97
av Nasrin Sjögren

Svenska kyrkans syn på abort och oföddas människovärde

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att Svenska kyrkan tar tydlig ställning för att abortfrågan handlar om ”två skyddsvärda individer”.
2. Kyrkomötet beslutar att Svenska kyrkan tar avstånd från talet om ”ett liv i vardande”, då detta innebär ett relativiserande av människovärdet.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en teologisk kommitté för att utifrån Bibeln och 2000 års kyrkohistoria utforma en konsekvent teologi för alla människors fulla människovärde, med särskilt fokus på abort och ofödda människors värde.
4. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en kommitté för att undersöka möjligheterna att mer aktivt bidra till att minska antalet aborter i Sverige, exempelvis genom att stödja kvinnor i krisgraviditeter.

Motivering

1. Bibeln och kyrkohistorien

Utifrån den bibliska synen på människan som Guds avbild, har den kristna kyrkan i alla tider trott på alla människors värde och värdighet. Kyrkan har ibland tappat sin kritiska distans till makten och den rådande tidsandan, och som en följd av detta bejakat kränkningar av människovärdet. Det har bland annat skett i relation till förtryckta etniska grupper som exempelvis judar, afrikaner och Amerikas ursprungsbefolkningar. Men ofta har kyrkan eller tongivande individer inom kyrkan tagit kraftfullt och entydigt ställning mot sådant förtryck, både under tiden förtrycket skedde, men än tydligare efter att förtrycket upphört. Ibland har kyrkan fått skämmas för sin passivitet, men inte sällan har hon gått i täten för den positiva förändringen.

I den kristna kyrkans historia finns det otaliga exempel på att kyrkan tagit aktiv ställning för barns och oföddas människovärde. Redan i Bibeln (exempelvis Ps. 139:13-16) betraktas det ofödda människolivet som en fullvärdig (om än outvecklad) människa. Även om abort inte nämns uttryckligen i Bibeln leder den bibliska människosynen till en abortkritisk hållning. Ett indirekt avståndstagande från abort finns troligen redan i Nya testamentet (Gal 2:20, Upp 9:21; 18:23; 21:8; 22:15). Dessa bibelställen fördömer användandet av droger (pharmakeia) vilket med stor sannolikhet delvis syftade på användandet av abortframkallande droger. När den kristna tron tränger in i den grekisk-romerska kulturen – där abort var vanligt, i

motsats till den judiska kulturen – hittar vi hos de apostoliska fäderna (apostlarnas lärjungar) direkta förbud mot abort (Didache 2:2 och Barnabas brev 19:5).

Abort har i kyrkohistorien setts som dödandet av en människa och det har varit en självklarhet att man tagit ställning för den ofödda människans fulla värde. Här följer en ofullständig lista av kyrkofäder som uttryckligen bejakat den ofödda människans värde och sålunda fördömt abort: Tertullianus, Athenagoras, Minucius, Basilius, Ambrosius, Jerome, Johannes Kryssostomus, Augustinus, St Caesarius, Teodorus Priscianus, Gregorius den store och Hippolytus.

(Källa: www.priestsforlife.org/magisterium/earlychurchfathers/fatherscover.html)

Detta synsätt återfinns hos reformationens ledande gestalter. I sin utläggning av 1 Mos 25 beklagar Martin Luther att unga flickor dödar sina ofödda foster och ser det som ett uttryck för människans onda natur. Reformatorer som Jean Calvin och Martin Bucer tog också entydig ställning mot abort.

(Källa <http://evangelicalsforlife.com/?p=54>)

Med ett sådant massivt och tydligt vittnesbörd från Bibeln och den kristna historien är det minst sagt problematiskt att Svenska kyrkan av idag inte tar ställning för ofödda människors människovärde.

2. De mänskliga rättigheterna

I inledningen till FN:s mänskliga rättigheter står det att läsa: ”Eftersom erkännandet av det inneboende värdet hos alla som tillhör människosläktet och av deras lika och obestridliga rättigheter är grundvalen för frihet, rättvisa och fred i världen,”

FN:s mänskliga rättigheter bygger alltså på idén om människovärdet vilket utgörs av ett inneboende värde hos alla som tillhör människosläktet.

I inledningen till FN:s barnkonvention står det att läsa: ”barnet på grund av sin fysiska och psykiska omognad behöver särskilt skydd och särskild omvårdnad innefattande lämpligt skydd, såväl före som efter födseln”.

Barnkonventionen säger inte hur långt före födseln som barnet ska få detta skydd. Men då själva idén med människovärdet är att detta värde tillkommer alla människor i kraft av deras mänsklighet, är det enda människovärdiga att tillämpa detta värde på alla ofödda människor.

I ljuset av FN:s mänskliga rättigheter och barnkonventionens tydliga ord om att barn har rätt till skydd även innan födseln, är Svenska kyrkans ovilja att ta ställning för det ofödda människolivets värde minst sagt problematisk.

3. Den tidiga feminismen

Suffragetterna – pionjärerna inom kvinnorörelsen – var vanligtvis kraftfullt mot abort och såg det som en version av kvinnoförtryck. De tog ställning för kvinnor och barn, samtidigt som de tog avstånd från våld, inklusive det våld abort utgör.

(Källa: www.feministsforlife.org/herstory)

Enligt Stefan Swärd som doktorerat på hur Sverige fick fri abort var kvinnorörelsen mot abort fram till mitten av 60-talet. Detta gällde inte minst socialdemokraternas kvinnoförbund.

(Källa: www.dn.se/debatt/blasippors-rattsskydd-hogre-an-oonskade-fosters).

Feminism och abortmotstånd är således inte oförenliga. Snarare tycks en abortliberal inställning undergräva en sann feminism, då den förra förnekar medan den senare förutsätter en robust tro på människovärdet.

I ljuset av detta bör Svenska kyrkan inte sätta feminism och oföddas människovärde mot varandra.

4. Vetenskapen

Det finns långa listor med embryologiska texter från akademiska läroböcker och vetenskapliga tidskrifter som entydigt säger att en ny mänsklig individ börjar existera i och med en befruktning där kvinnans ägg smälter samman med en av mannens spermier. Den nya organism som därmed börjar existera har full tillhörighet i människosläktet. Rent biologiskt kan en organism inte vara delvis vid liv eller bara delvis tillhöra endast en art. Att tala om "ett liv i vardande" är således vetenskapligt felaktigt. Liv eller arttillhörighet kommer inte i grader. Däremot kan värde tillskrivas i grader. Den bibliska människosynen, uttryckt genom 2000 års kyrkohistoria, återspeglad i FN:s mänskliga rättigheter och i den tidiga feminismen tillåter dock inte någon sådan gradering.

Stockholm den 20 juli 2015

Nasrin Sjögren (FK)